

זה הדדגן

زوهدريخ ZO HADEREKH

גליון 23, 15 ביוני 2011

עדכון שאינו מחלף מעוני

חד"ש תובעת העלאת שכר המינימום ל-60% מהשכר הממוצע.

שכר מינימום לחסוך את כל שכרו במשך 25 שנה כדי לרכוש דירה, וזאת בלי לחשב את תשלומי הריבית וההצמדה. בתנאים אלה, ציין, הוראת השעה בדבר העלאת שכר המינימום ב-260 שקלים בלבד ביולי הקרוב היא מגוחכת. סוייד תיאר את תחליף העלאת השכר בדמות "מס הכנסה שלילי" כבלוף אחד גדול. מעבר להכבדה בירוקרטית שבקבלתו והסכומים הנמוכים המשולמים במסגרתו, מס הכנסה שלילי בעצם פוטר את המעסיקים מהתחייבותם להעלאת שכר ולשיפור תנאי הפרישה של העובדים.

ח"כ **דב חנין** (חד"ש) הדגיש, כי המציאות הפריכה את כל ההפחדות, לפיהן העלאת שכר המינימום תגרום לאבטלה ותפגע בצמיחה. לעומת זאת התברר, כי בחברה עם פערים מעמיקים בהכנסות, גדל העוני דווקא בקרב העובדים, ובמיוחד בקרב נשים עובדות ומשפחות ערביות.

חנין קרא להעלות את שכר המינימום לרמה סבירה של 60% מהשכר הממוצע במשך. צריך לייצר מנגנון, שיאפשר לאנשים לעבוד ולהתפרנס בכבוד. העלאת שכר מינימום שאין בצידה הגברה של האכיפה על המעבידים, היא ברכה לבטלה. בפועל, המדינה איננה עושה מגינה על העובדים.

ח"כ **עפא אגבאריה** (חד"ש) ציין, כי גם שכר המינימום המעודכן ל-4,100 שקלים לא יאפשר למשפחות להיחלץ מחיים מתחת לקו העוני ולספק את צרכי הקיום היומיומיים.

לחיים בעוני, גם כאשר יש במשפחה עובד המשתכר שכר מינימום, יש השפעה גרועה במיוחד על הילדים. מצוקה כלכלית דוחפת לנשירה מהלימודים וגם לשוטטות ולאלימות. משפחות עניות מוותרות על תרופות חיוניות ואפילו על מזון; אינן מסוגלות לשלם שכר דירה ותשלומי חובה אחרים. המצב החמיר עוד יותר בחודשים האחרונים, עם העלאת מחיריהם של מוצרי יסוד, שהם מרכיב מרכזי בכלכלת המשפחות העניות, שלמעלה ממחציתן - ערביות.

הסתטיגות של סיעת חד"ש, לפיה יעודכן שיעור שכר המינימום ל-60% מהשכר הממוצע - נדחתה, והוראת השעה אושרה כפי שהוגשה, למרות חולשותיה הבולטות.

לכאורה, אמורים מאות אלפי מקבלי שכר המינימום לשמוח על החלטת הכנסת (6.6) להעלות את שכר המינימום בהוראת שעה בשתי פעימות. חברי הכנסת של חד"ש, הסיעה היחידה שהגישה הסתייגויות, חשפו את תרגיל החוק החדש.

חוק שכר מינימום קובע, כי ב-1 באפריל בכל שנה יש לעדכן את שכר המינימום כך שיהיה בגובה של 47.5% מהשכר הממוצע במשך. יכול היה ח"כ עמיר פרץ להציע עדכון בשיעור גבוה יותר, אך הוא לא עשה כן ובחר להציע עקרון חדש - תוספת חד-פעמית בשקלים. לפי הוראת השעה, שיום ח"כ עמיר פרץ (העבודה) וקידמה הקואליציה, שכר המינימום החדושי יעלה ב-1 ביולי הקרוב מ-3,840 שקלים ל-4,100 שקלים. ב-1 באוקטובר 2012 תהיה פעימה שנייה ושכר המינימום יעלה ל-4,300 שקלים.

בדיון על אישור הצעת החוק, הוכיח ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), כי נחוץ להעלות את שיעור העדכון ל-60% מהשכר הממוצע במשך, ובכך לחולל שינוי מהותי בהכנסותיהם של בעלי השכר הנמוך.

ברכה הציג נתונים, לפיהם עוד ב-2007, השכר הממוצע במשך היה 6,840 שקלים, ואילו שכר המינימום - 3,840 שקלים. כלומר, שבפועל הגיע שכר המינימום ל-56% מהשכר הממוצע. יתרה מכך, השכר הממוצע במשך בחודש מרס השנה הגיע ל-9,000 שקל. מכאן שלפי הכלל שבחוק, הקובע ששכר המינימום הוא בגובה של 47.5% מהשכר הממוצע, צריכה הייתה הכנסת להחליט על העלאה ל-4,275 שקלים, ולא ל-4,100 שקלים, כפי שקובעת הוראת השעה.

ברכה הוסיף, כי מאז 2007, עלה מדד המחירים המחושב לפי צריכת העניים ב-16%, ועדכון של שכר המינימום לפי עליית מדד זו היה מעלה אותו ל-4,454 שקלים.

המסקנה, אמר ח"כ ברכה, היא שמקבלי שכר המינימום ומטה שילמו את מחיר האינפלציה בשחיקת הערך הריאלי של שכרם. זאת, בזמן שבמקביל מדווחים החברות הגדולות והבנקים על גידול מואץ ברווחיהם. הבנקים, למשל, דיווחו, שרווחיהם ברבעון הראשון של 2011 היו גבוהים ב-47% לעומת רווחיהם ברבעון המקביל אשתקד.

ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש) חישב, כי כאשר מחיר דירה בינונית באזור לא יוקרתית הוא 1.25 מיליון שקל, צריך מקבל

בגליון זה: * סוריה בין טבח אזרחים לבחישה - ע' 4; * ריאיון מיוחד עם גדעון ספירו, שנעצר בשל מאמר - ע' 5.

הממשלה מכינה העברה כפויה של 30 אלף בדואים בנגב

בניגוד להמלצות ועדת גולדברג

בעקבות הצגת התוכנית הממשלתית בנושא היישובים הבלתי-מוכרים בנגב, מתירעים נציגי הבדואים וארגוני זכויות האדם באזורי ראש הממשלה והשרים, כי צוות היישום, בראשות אהוד פראוור, הכין מתווה המנוגד להמלצות ועדת גולדברג, אף שהוגדר כמתווה ליישומן. מתווה פראוור מנוגד במיוחד לעיקרון המרכזי, עליו המליצה ועדת גולדברג - הכרה בכפרים ככל שניתן, ועומד בסתירה למדיניות מערכת התכנון בשנים האחרונות. משמעות המתווה - העברה כפויה של 20-30 אלף איש מבתיהם ללא כל סיבה מוצדקת ובניגוד מוחלט לרצונם.

לדברי ראזי אבו-כף, מנכ"ל המועצה האזורית לכפרים הבלתי-מוכרים, המייצגת עשרות אלפי תושבים בדואים, "לכל אורך התקופה, שבה גיבש צוות היישום את המלצותיו, ביקשנו מהם לשתף אותנו ונציגים נוספים של הבדואים בנגב בגיבוש התוכנית, אך זכינו בהתעלמות. לצערנו, 'הבשורה הגדולה' של התוכנית היא המשך ההתנהלות הדורסנית והכוחנית כלפי האוכלוסייה הבדואית, במתכונת שגרמה עד כה לסבל רב אך לא הצליחה להביא לפתרון אמיתי".

עו"ד ראוייה אבו-רביעה מהאגודה לזכויות האזרח הוסיפה: "הכפרים הלא-מוכרים בנגב הם יישובים לכל דבר, אשר מונים בין מאות לאלפי תושבים כל אחד - אך ללא תשתיות בסיסיות. ועדת גולדברג קבעה, כי לבדואים נעשה עוול מתמשך ויש לתקן אותו. אך במקום זאת, צוות פראוור מציע, ללא כל הסבר הגיוני ומוצדק, להעביר עשרות אלפי תושבים מבתיהם. לא זו בלבד שהמתווה הזה אינו ישים, הוא בעיקר אכזרי ומנציח את האפליה".

בזמן הקרוב תפורסם "תוכנית אב חלופית לכפרים הבדואים הלא-מוכרים בנגב", שהכינו המועצה האזורית, עמותת במקום וארגונים נוספים. התוכנית מציגה מתווה תכנוני מקיף ומפורט לכל הכפרים ולמרחב שלהם, בהתבסס על אמות מידה תכנוניות-מקצועיות. בנוסף, בניגוד למתווה פראוור, תכנית זו מוסכמת על האוכלוסייה הבדואית.

עוד הצעת חוק גזענית של "ישראל ביתנו":

קצבת ילדים כפולה ליוצאי צבא

יו"ר ועדת החוקה של הכנסת, ח"כ דוד רותם, ויו"ר ועדת החינוך, ח"כ אלכס מילר ("ישראל ביתנו"), הגישו הצעת חוק גזענית נוספת, לפיה יוצאי צבא ושירות לאומי יזכו בקצבת ילדים כפולה מהביטוח הלאומי.

ועדת החוקה של הכנסת אישרה לפני שבועיים, בהכנה לקריאה ראשונה את, הצעת החוק המפלה של ח"כ חמד עמאר ("ישראל ביתנו"), הקובעת עדיפות ליוצאי צבא בקבלה לעבודה בשירות המדינה.

מעוניינת לקבל הביתה את "זו הדרך"?

שלחו שם וכתובת אל: info@maki.org.il

המשלוח ללא תשלום.

תרומות לפקודת מק", ת"ד 26205, ת"א 61261,

יתקבלו בברכה.

להעמיד את ראש העיר נצרת עילית לדין בגין הסתה לרצח

שערווייה גזענית בנצרת עילית, בה מתגוררים כ-15 אלף ערבים: ראש העיר מסית לרצח ערבים.

"האצבע שלי קלה על ההדק, כך, אם אני הייתי בשירות במהלך אירועי אוקטובר 2000, היו הרבה יותר הרוגים ערבים תושבי ישראל. אבל שמו אותי, במקרה, במקום אחר" - זהו אחד הציטוטים הקשים מריאיון שהעניק ראש עיריית נצרת עילית, שמעון גפסו, לעיתון "כל אל ערב" ולאחר האינטרנט "אל ערב" (3.6). הריאיון עם גפסו התקיים על רקע ביקורה של ח"כ אנסטסיה מיכאלי ("ישראל ביתנו") בנצרת עילית ובנצרת הערבית, במסגרת קידום הצעת החוק "נגד רעש הרמקולים של המואזינים במסגדים".

כשהציטוטים שראיינו אותו, ניסו להקשות על גפסו ולהזכיר לו, כי מדובר באזרחים ערבים שהפגינו ולא היו סכנה, ביטל זאת גפסו: "אתה טועה. גם מפגין לא חמוש יכול להיות מסוכן. דו"ח ועדת אור קבע שהייתה סכנת חיים ממשית לשוטרים. השיקול (לירות במפגינים) היה נכון, אם כי יכול להיות שהיה עדיף לפגוע בגפיים או בצדי הגוף".

ח"כ מוחמד ברכה, יו"ר חד"ש, פנה בשבוע שעבר ליועץ המשפטי לממשלה יהודה וינשטיין בדרישה לפתוח בחקירה פלילית נגד ראש עיריית נצרת עילית, שמעון גפסו, החשוד בשחיתות, בגין הסתה לרצח. ח"כ ברכה אמר, כי גפסו "הוא גזען מובהק, שחש חופשי להשמיע דעות כאלו באווירה הציבורית והפוליטית הקיימת בישראל".

ח"כ ד"ר עפו אגבאריה (חד"ש), יו"ר השדולה בכנסת למאבק בגזענות, אמר על גפסו: "מחלת הגזענות גולשת משורים לראשי ערים. כרופא, אני ממליץ על ניתוח דחוף והרחקת החולים מתפקידים ציבוריים. המחלה מדבקת ויש לפעול מייד בנוהל אשפוז כפוי".

חברי מועצת העיר נצרת עילית מטעם הרשימה המאוחדת, ד"ר שוכרי עאוויידה וראאד גטאס, מתחו ביקורת קשה על דבריו של גפסו ודורשים את העמדתו לדין.

ח"כ זהבה גלאון (מרצ) קראה לווינשטיין לבחון, אם גפסו ראוי לכהן בתפקידו אחרי שצוטט באומרו, כי נצרת עילית היא "עיר ליהודים". היא ציינה כי היועץ המשפטי לשעבר, מני מזוז, פסל בשנת 2008 את מועמדותו של ראש עיריית רמלה, יואל לביא, לראשות מינהל מקרקעי ישראל, בעקבות התבטאויות גזעניות.

להגביל שימוש הצבא בזרחה לבן

קבוצה גדולה של ארגוני זכויות אדם, בהם "יש גבול" ו"שלום עכשיו", וכן עשרות אנשי שמאל, בהם שולמית אלוני, יואב הס, פרופ' זאב שטרנהל, ועו"ד אביגדור פלדמן, עתרו בשבוע שעבר לבג"ץ בדרישה להורות לצבא להגביל את השימוש בחימוש המכיל זרחן לבן, ולאסור לחלוטין על שימוש בתחמושת מסוג זה באזורים מיושבים.

העתירה הוגשה כלקח מהשימוש הנרחב והשערווייתי שעשה צה"ל בתחמושת המכילה זרחן לבן במהלך מלחמת עזה (דצמבר 2008 - ינואר 2009). בעתירה, שהוגשה באמצעות עו"ד מיכאל ספרד, נכתב בין היתר: "מטבע הדברים ובשל היות הרצועה מאוכלסת באזרחים בצפיפות מהגבוהות בעולם, התוצאה הייתה פגיעה נרחבת באזרחים, אשר נפגעו חלקם עם הטלת הפצצות וחלקם - זמן רב לאחר מכן, כאשר האפקט המבעיר של הזרחן היה עדיין פעיל".

השכלה ביוקר, שכר על הפנים

מהעולם הערבי ועד אירופה, צעירים דורשים תעסוקה והשכלה.

רבים מהצעירים המובטלים מחזיקים בתארים אקדמיים, לא רק בעולם הערבי, אלא גם במדינות רבות באירופה, שם "הדור המשכיל ביותר בהיסטוריה, פוגש את אחד משוקי העבודה הגרועים ביותר בהיסטוריה", כך לדברי "ניו יורק טיימס". "בארצות המפותחות, שוק העבודה נחלק לעבודות בשכר גבוה, שלעובדים רבים אין את ההכשרה לעסוק בהן, ולעבודות בשכר נמוך, שלעובדים רבים אין אפשרות להתקיים מהן" - כתב העיתונאי פיטר קוי ב"בינס וויק".

קיצוצים - גם בהשכלה

כדי להתמודד עם תופעות אלה, ניתן היה לצפות שהממשלות ישקיעו יותר כסף במימון ההשכלה הגבוהה. אך בצפון אמריקה ובאירופה, המדיניות היא הפוכה לגמרי: קיצוצים ורפורמות ניאו-ליברליות, הפוגעות גם בחינוך, מכריחות את העובדים הצעירים לשלם את המחיר של משבר, שאותו הם לא יצרו. העשירים זוכים בתוכניות סיוע, שמטרתן לשמר את ערכי נכסיהם, ואילו הצעירים נאלצים לשלם שכר לימוד גבוה יותר, עבור חינוך שאיכותו פוחתת, כתוצאה ממדיניות הקיצוצים.

השכלה גבוהה בחינם, שבעבר הייתה רווחת בארצות רבות באירופה, הופכת נחלת העבר. בדצמבר, השמרנים בבריטניה שילשו את גובה שכר הלימוד, ואילו ממשלת הימין של ברלוקסוני באיטליה קיצצה 425 מיליון דולר מתקציבי האוניברסיטאות. ממשלות רבות באירופה מובילות מהלכי הפרטה של מערכת ההשכלה הגבוהה, ובכך מיישרות קו עם ארה"ב, שבה תהליך זה מתרחש מזה כמה עשורים.

ההפרטה הוזחלת של ההשכלה הגבוהה בארה"ב, הובילה לגידול שלא היה כמותו בהלוואות לסטודנטים: 830 מיליארד דולר, אפילו יותר מגובה חובות האשראי של אזרחי ארה"ב. החוקרים אלן נאסר וקלי נורמן הזהירו לאחרונה כי "החוב גדל ב-90 מיליארד דולר מדי שנה", וכי "רק 40% מחוב זה משולם בפועל". לדבריהם, החובות בגין הלוואות סטודנטים עשויים להתגלות ככועה הבאה בתור להתפוצץ.

אבל מדיניות ממשלתית זו נתקלת בהתנגדות. בספטמבר 2009, סטודנטים, מרצים ועובדים מנהליים באוניברסיטת קליפורניה השביתו את הלימודים והעבודה בעשרה קמפוסים, לאחר עלייה של 32% בשכר הלימוד, עלויות בפיתורי עובדים ובקיצוצים תקציביים. באוניברסיטת ויסקונסין במילווקי, סטודנטים השתלטו במשך 66 ימים על מתחם האוניברסיטה, במחאה על הקיצוצים והעלאת שכר הלימוד, לפני שפנו בכוח בתחילת חודש מאי.

הסולידריות שמתגלה בין עובדים צעירים לבין סטודנטים, הייתה גורם מרכזי בגידול תנועת המחאה באירופה, בעולם הערבי ובצפון אמריקה. לנוכח העתיד העגום שהקפיטליזם מייעד להם, צעירים ברחבי העולם יוצאים לרחובות, כדי להפריך את הדימוי, כאילו הם בלתי-בוגרים מבחינה פוליטית ואדישים לגורלם.

הכותב הוא מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטה העירונית של ניו-יורק. המאמר פורסם במקור בשבועון האלקטרוני "אינדיפנדנט".

מאת קוסטאס פאנאיאוסקיס

אם נבחן את המהפכות האחרונות בעולם הערבי, נגלה, באופן אירוני, ששתי הדוגמאות הבולטות לאביב העמים הערביים - מצרים ותוניסיה - נחשבו בעבר כמייצגות מובהקות של 'הצלחת' הדגם הניאו-ליברלי בכלכלה.

בארבע השנים האחרונות, כלכלני הבנק העולמי כללו את מצרים ברשימת עשר המדינות, שיישמו בצורה המוצלחת ביותר את "הרפורמות" שהומלץ להן לבצע. מנהל קרן המטבע הבינלאומית, דומיניק שטראוס-קאהן (שלאחרונה הואשם באונס), ציין לשבח (ב-2008) את תוניסיה בתור "דוגמה טובה עבור מדינות מתפתחות".

אבל הדגם הכלכלי, המתבסס על הפרטה והסרת פיקוח על ההון, נחל כישלון חרוץ בסיפוק צורכיהם של הצעירים ושל האוכלוסייה בכלל; כישלון שהפך בולט עוד יותר על רקע המשבר הכלכלי העולמי. הניאו-ליברליזם יצר את הגורמים שחוללו את המהפכות במצרים ותוניסיה, ושהביאו למפלת הרודנים, שנתמכו בידי המערב.

אומנם, אביב העמים הערביים, שכלל מחאות המוניות בלתי-אלימות, פינה את מקומו לקיץ עקוב מדם. אך למרות זאת, לא נראה כי מחאות הצעירים בדרגות הסתיים, והיקפן אף אינו מוגבל לעולם הערבי בלבד. הסיבה לכך היא, שהקפיטליזם הגלובלי של ימינו אינו מסוגל לספק לצעירים את העתיד, אליו הם שואפים, ואשר לו הם זכאים. נוסף על כך, התסכול אך גובר, כאשר בארצות רבות אין אפילו מראית עין של מוסדות דמוקרטיים.

אבטלה והרעת תנאים

לפי נתוני ארגון העבודה הבינלאומי, שיעור האבטלה בקרב צעירים ברחבי העולם עומד על כ-20%, וזאת במציאות שבה "סיכוייו של צעיר להיות מובטל גדולים פי 3 מזה של עובד מבוגר יותר". בתוניסיה, 46% מבוגרי האוניברסיטאות אינם מצליחים למצוא עבודה בתחום אותו למדו. בניגריה, שיעור אבטלת הצעירים עומד על 49%, או כפי שכינה זאת אחד העיתונאים המקומיים: "זו פצצת זמן חברתית, שמחכה להתפוצץ".

באיטליה, שיעור האבטלה בקרב צעירים הוא 28%, בצרפת - 25%, ובספרד - 40%. בארה"ב, נתוני האבטלה הרשמיים מלמדים, כי 19% מהצעירים מתחת לגיל 24 אינם מועסקים. לפי הערכה, כי הנתון האמיתי הוא לפחות 25%.

לאחר שיצרו אבטלה המונית בקרב צעירים, אדריכלי הפרויקט הניאו-ליברלי עושים שימוש בעובדה זו, כדי לקדם "רפורמות", אשר פוגעות בזכויות העובדים, ובכך מבטיחות שאותם צעירים, אשר מצליחים למצוא עבודה, יהיו מחוסרי הגנה מפני ניצול. ה"ניו יורק טיימס" תיאר לאחרונה את המצב בדרום אירופה, שם מעסיקים "מסרבים להעסיק עובדים חדשים במשרה מלאה, ולכן צעירים נאלצים לעבוד במשרות חלקיות, או כמתמחים בשכר נמוך, בכפוף לחוזים זמניים, שאינם מעניקים להם אותן זכויות והטבות של עובדים במשרה מלאה".

סוריה: בין טבח אזרחים לבחישה מבחוח

מאת תמר גוז'נסקי

ההתקוממות בסוריה, שהחלה בסוף ינואר 2011, נמשכת זה החודש החמישי, למרות הדיכוי שמפעילים הצבא וייתר כוחות הביטחון של המשטר הסורי. ההמונים בסוריה נאבקים למען חירויות דמוקרטיות, נגד השחיתות של המשטר ולפתרון מצוקות כלכליות. מעשי טבח במפגינים ומעצרים המוניים, שמבצע השלטון, ראויים להוקעה. ההתקוממות בסוריה פרצה בהשראת ההתקוממויות במצרים ובארצות ערביות נוספות. גם דרכי המחאה דומות: הפגנות בכיכרות הערים, לוויית ההופכות הפגנות, שבתות מחאה. יחד עם זאת, המידע המגיע ממקורות שונים בסוריה מציג פרשנויות שונות לגבי האירועים.

המשטר הנוכחי בסוריה, משטר מפלגת הבעת ומשפחת אסד, קיים מזה חמישים שנה. הוא מצהיר על עצמו שהוא משטר לאומי-ערבי חילוני, וגם מנופף בחתירה לצדק חברתי. אולם מייד לאחר כינונו, פרסם המשטר שורה של חוקי חירום, שנתרו בתוקפם, ואשר פוגעים באופן חמור בחירויות האזרח, ואינם מתירים הפגנות. משטר אסד (האב והבן) ניהל ומנהל מדיניות חוץ עצמאית, המתנגדת לציר הפרו-אמריקאי בראשות סעודיה במזרח-התיכון, ומתמיד בתביעתו להחזרת הגולן הכבוש לסוריה. אולם כאשר המשטר בסוריה משלב כבר עשרות שנים מאפיינים אנטי-אימפריאליסטיים עם דיכוי של זכויות אזרח וגילויים של שחיתות בשלטון, התוצאה היא – העמקת אי-האמון בקרב הציבור והתחזקות הדרישה לתמורות דמוקרטיות.

לצורך יישום משימותיו המדיניות והכלכליות-חברתיות, על משטר אנטי-אימפריאליסטי לגייס את העם לצידו במאבק משותף נגד ניסיונות להכניעו באמצעות התערבות מבחוח וליבוי עימותים, ובאמצעות לחץ פוליטי וכלכלי מצד המעצמות האימפריאליסטיות ובעלות בריתן. התעלמות המשטר מהתביעות הצודקות של הציבור לדמוקרטיה, לחופש ביטוי ולחיים בכבוד דוחקת את העם לעימות בלתי-מתפשר עם השלטון. הנשיא בשאר אסד הבטיח, עם מינויו, לבצע רפורמות, אך הן היו מצומצמות הקף. גם לאחרונה, על רקע העימותים המחריפים בסוריה, התחייב בשאר אסד להנהיג רפורמות ולשחרר עצורים. אך האופוזיציה, מצד אחד, מתעלמת מההחלטות בעניין הרפורמות או מתייחסת אליהן בביטול, ואילו הצבא, מצד שני, ממשיך לבצע מעשי הרג ולאסור אלפי בני אדם.

ממשל אובאמה איים לאחרונה בהחרפת הסנקציות על סוריה, בחירוף של תגובה לדיכוי המחאה העממית. אך חשוב להדגיש, כי הממשל האמריקאי הטיל סנקציות על סוריה בלי שום קשר להתקוממות ושנים רבות לפני שפרצה. מנקודת ראותה של ואשינגטון, סוריה הייתה ראויה לעונש רק משום שסירבה ללכת בתלם האמריקאי במזרח-התיכון.

הממשל של ארה"ב וגורמים זרים אחרים, הבוחשים בנעשה בסוריה מזה שנים, מעודדים גם היום חדירת אלמנטים זרים לקלחת הסורית ומנסים לנצל לתועלתם את ההתקוממות העממית. הם מעוניינים שהגורמים שיתפסו את השלטון בסוריה, אם וכאשר יתמוטט משטר אסד, יהיו ידידותיים לארה"ב ויאמצו את תכתיביה. ניסיון הבחישה אינו פוסל את עצם ההתקוממות בערי סוריה ואינו מצדיק מעשי טבח באזרחים. אך הוא מצביע על מורכבות הגורמים המעורבים במתרחש בסוריה.

הניסיון של לוב הראה, כי התערבות צבאית מצד ארה"ב ובעלות בריתה אינה פתרון, אלא החמרה של הבעיה. מטרתה היסודית של המלחמה, שמנהלים צבאות נאט"ו בלוב, אינה להגן על העם הלובי ולייצב את המצב במדינה, אלא להבטיח את האינטרסים של ארה"ב ומדינות מערב אירופה. בינתיים, המלחמה בלוב מתארכת, מפילה קורבנות רבים, זורעת הרס, בעוד אנשי קדאפי ממשיכים מצידם במעשי הדיכוי וההרג. המערכה הפנימית הקשה ורבת הקורבנות בסוריה סביב אופיו של המשטר, קווי מדיניותו הכלכלית-חברתית והקף החירויות הדמוקרטיות תימשך בעתיד הנראה לעין. קשה לחזות היום את תוצאותיה הפוליטיות.

פרו: ניצחון למועמד השמאל הומלה

אוינטה הומלה, מועמד השמאל בפרו, זכה בבחירות ב-52% מקולות המצביעים. מועמד השמאל ניצח בבחירות לאחר שהימין בפרו היה בשלטון מאז 1990.

הומלה גבר בסיבוב השני על מועמדת הימין קייקו פוג'יימורי, בתו וממשיכת דרכו של אלברטו פוג'יימורי ששלט שלטון דיקטטורי במדינה במשך שנות ה-90, ונידון ל-25 שנות מאסר בגין הוראה לצוות מתנקשים לבצע שני מעשי טבח, שבהם נרצחו 24 אנשים בתחילת שנות ה-90, רובם אנשי שמאל ופעילים באיגודים המקצועיים.

מבחינת הממשל האמריקאי, פרו משמשת באמריקה הלטינית מודל של מדינה, שמזה שני עשורים מקיימת באדיקות מדיניות ניא-ליברלית. מה שכונה "הנס הכלכלי של פרו", הוביל בפועל להעמקה חסרת תקדים של אי-השוויון, להתגברות הפשע והשחיתות. בפרו הניאו-ליברלית, נשדדו אוצרות הטבע בידי חברות זרות, בעוד שעובדים ופעילי זכויות אדם, כמו גם התושבים המקוריים, דוכאו. ארצות-הברית מחזיקה דרך קבע יחידות של צבאה בשלושה בסיסים צבאיים בפרו.

סנונית ראשונה, שבישרה על המהפך הפוליטי בפרו, היו הבחירות לרשויות המקומיות ב-2010. בבחירות אלה זכתה בראשות עיריית עיר הבירה לימה (שבה חיים שליש מתושבי פרו) המורה ופעילת השמאל **סוזאנה וילאראן**.

הומלה השמאלי צפוי להעמיק את מעורבות המדינה בכלכלה, ולהיטיב עם השכבות המוחלשות באמצעות פיתוח כלכלי, תיעוש והשקעות בחינוך, בבריאות ובשיכון. בין הבטחותיו – להעניק גמלה לכל הקשישים בני 65 ויותר. הוא מציע לפרו לאמץ חוקה חדשה, שתחליף את זו שנתקבלה בימי פוג'יימורי. המחשה של הקף הצרכים החברתיים בפרו ייתן הנתון הבא: לשליש מתושבי הערים ולשני-שלישים מתושבי הכפרים בפרו אין מים זורמים.

הומלה קיבל את תמיכת כל מפלגות וארגוני השמאל, ובייחוד של המפלגה הקומוניסטית של פרו והמפלגה הקומוניסטית (מולדת אדומה). הוא צפוי לקדם את היחסים עם קובה ועם ונצואלה.

"מאמא חלסה"

מאת יוסי סגול

הממסד הישראלי הרשמי מתגאה בכך, שאצלנו, בניגוד לשכנינו, אין מחנות פליטים. הם טוענים, כי רבים מהפלסטינים שגורשו למדינות הערביות השכנות חיים עד היום במחנות פליטים עלובים, ואילו היהודים שגורשו ממדינות ערביות הפכו אזרחים שווי זכויות בארצם החדשה. למרבה הצער, הטענה הזאת נכונה באופן חלקי בלבד. מרבית יוצאי הארצות הערביות חיים עד היום בעיירות דלות פיתוח, שהפער בינן לבין היישובים במרכז רק הולך וגדל.

בימים אלה נסגרת בעירי, קריית שמונה, חברת המתנ"סים המקומית. מעבר לפגיעה בפעילות הנוער, ייסגרו גם הספרייה העירונית והיכל התרבות. ממשלת ישראל ופרנסי העיר לא ממש יוצאים מגדרם לשנות את המצב. אולי כי פגיעה בתרבות ובהשכלה יכולה לעזור בטיפול האומנות, המשרתת את הממשלה הנוכחית בהרבה מובנים.

עיקר גאוותה של קריית שמונה הוא על בניה שהצליחו לצאת מתוך העיר הקטנה ובנו לעצמם קריירה במרכז הארץ או מעבר לים. סיפורי הצלחה מקומיים הם נדירים.

אלה מבני קריית שמונה שהצליחו להתקדם, מעדיפים לבנות את ביתם באחת מההרחבות הקהילתיות בקיבוצים בסביבה. הקיבוצים מציעים הרבה יותר מאשר עירי, והדבר מגדיל את כוח המשיכה שלהם. בקיבוצים עצמם קיימות ועדות הקבלה המפעילות סינון, שבסופו של דבר, פוגע בעיקר בתושבי קריית שמונה, המבקשים להתקבל להרחבה. אשר לאזרחים הערבים בגליל, רובם מעדיפים, ובצדק, לא לחפש טובות ביישוב אחר, אלא לשפר את חייהם ביישובים שלהם, הסובלים מתשתיות מוזנחות וממחסור בשטחים לבנייה. אך בשל הצפיפות הגדלה ביישובים הערביים, ישנן משפחות ערביות, המחפשות דרך לשפר את תנאי חייהן ברכישת בית או דירה בעיר, שרוב תושביה יהודים.

ואומנם, בערי הפריפריה בגליל נרשם גידול מתמיד במספר המשפחות הערביות. בהתחשב בכך, שערים כמו כרמיאל ונצרת עילית הוקמו על קרקע ערבית מופקעת, הצטרפות משפחות ערביות לערים אלה (באופן פרטי), עוזרת לתקן את עוול הגירוש וההפקעה.

וכך, בעיר כמו כרמיאל, ישנה הגירה החוצה ופנימה: משפחות יהודיות, שהתבססו כלכלית, מעדיפות לעזוב את כרמיאל, לעבור את ועדות הקבלה ולהצטרף ליישובים יוקרתיים (המכונים מצפים); במקביל – משפחות ערביות באות מהכפרים בסביבה לכרמיאל, שנבנתה על שטח מופקע. וכך, במהלך היסטורי סיבובי, פעולות כמו גירוש, הפקעה וחוקי סינון, שנועדו לאפשר את הקמתן בגליל של ערים "רק ליהודים", נאלצות לסגת בפני תהליכים כלכליים-חברתיים המתרחשים במציאות.

והנה סיכום היסטורי: יהודים שגורשו מארצות ערביות הובאו לפריפריה של ישראל. אך כשהם נחלצים מערי הפריפריה החברתית ומחפשים עתיד טוב יותר ביישובים יוקרתיים יותר – תופסים את מקומם תושבים ערבים.

קריית שמונה שוכנת במקום שעמד פעם הכפר הערבי אל-חלסה. בקריית שמונה, שיעור המצביעים לימין הוא מעל למוצע הארצי. אבל אחת המסעדות החדשות בעיר נקראת "מאמא חלסה", והשם הזה הרבה יותר מסמלי.

העיתונאי גדעון ספירו על מעצרו:

תקדים מסוכן של סתימת פיית

העיתונאי ופעיל השמאל הוותיק גדעון ספירו נחקר ב-6.6 על ידי משטרת ת"א, ובתום חקירתו נעצר לכמה שעות בחשד ל"הסתה לאלימות". עילת המעצר – מאמר בנושא השטחים, שפרסם בספטמבר 2010 באתר "הגדה השמאלית". להלן ריאיון מיוחד ל"זו הדרך" עם גדעון ספירו. ריאיון: אורי וולטמן.

האם הופתעת מהמעצר?

הופתעתי מאוד. לא שיערתי שזה בגין מאמר שפרסמתי. חשבתי שמדובר בחקירה בגין פעילות אחרת, אותה אני מקיים מזה 25 שנים, במסגרתה אני כותב מכתבים אישיים חריפים לשופטים, שלדעתי פסקו ברוח גזענית או בצורה הפוגעת בזכויות אדם. כשהגעתי לחקירה, התכוננתי לשאלות בגין אחד המכתבים ששלחתי, והופתעתי לגלות שאני נחקר על מאמר שכתבתי באתר "הגדה השמאלית", שכביכול כלל "הסתה לאלימות". התווכחתי עם החוקרים, וניסיתי להפריך את הטענות. לדעתי, המאמר לא רק שאינו מסית לאלימות, אלא הוא בעצם מבטא תמיכה במאבק לא-אלימים. חשוב גם לציין, שלא היה זה מתנחל מסוים שהגיש את התלונה, אלא ארגון ימין הנקרא "הפורום המשפטי של ארץ ישראל".

כשנגמרה החקירה, חשבתי שבזה העניין הסתיים, אבל אז הודיעו לי שאני עצור: רוקנו את כיסי, לקחו טביעות אצבע, והורידו אותי לתא המעצרים, שם נכלאתי יחד עם שבעה שב"חים פלסטינים. אני לא יודע, אם יש תקדים בארץ, שיעיתונאי נעצר על מאמר שהוא כתב בנושא שהוא בליבו של השיח הציבורי.

המעצר ישפיע על כתיבתך לגבי המתנחלים?

בשום פנים ואופן לא. איתי המשטרה איחרה את המועד. כשהייתי צעיר – אז אולי היה אפשר להפחיד אותי. בגיל 76 זה כבר קצת מאוחר. אומנם עליי זה לא ישפיע, אך לדעתי הם ביקשו, דרך המעצר, לשרד מסר לאחרים, אולי לצעירים ממני, על מנת שיחשבו היטב לפני שהם מבקרים את המתנחלים. מה שקורה כאן הוא, שהנורמות של מדינת המתנחלים חודרות יותר ויותר לתחומי הקו הירוק, ואנחנו הופכים למדינת משטרה במובן הקלאסי של המילה. כל עוד תישמע דעתי – אני אמשיך לכתוב את מה שאני מאמין בו, ואמשיך לצלוף במתנחלים בדיוק כמו בעבר.

אילו הדים היו למעצרך?

מאוד הייתי שמח, לו היו מתכנסות הפגנות המוניות במחאה על המעצר. לצערי זה לא קרה, בין היתר, בגלל חולשתו של השמאל בארץ. ארגוני זכויות אדם רבים יצאו בהודעות גינוי, וקראו ליועץ המשפטי לממשלה לחקור את חוקיות המעצר. האגודה לזכויות האזרח טענה שמדובר במעצר בלתי חוקי. אני בודק בימים אלה את האפשרות להגיש תביעת נזיקין נגד המשטרה. המקרה הזה קיבל תהודה לא מעטה בקרב השמאל הישראלי, אך אולי לא כולם הפנימו את התקדים המסוכן הזה, ואת המשמעות שלו.

משלחת מק"י וחד"ש נפגשה עם אבו-מאזן

זכויות, למעט אלה המוקנות בחוק), ושולחת אותם לגבות דמי אבטלה. המרצים במכינה מועסקים בתנאים הנחותים מאלה של שאר חברי הסגל הזוטר, אף מאלה שעדיין מועסקים כמורים מן החוץ. שכרם נמוך בשליש משכרו של מורה מן החוץ ועבור שכר זה, הם נדרשים ללמד 50% יותר שעות ביחס למורים באוניברסיטה."

הנהלת האוניברסיטה מסרבת - תוך פגיעה מודעת בסיכוי של 400 סטודנטים של המכינה להתקבל לאוניברסיטה בשנת הלימודים הקרובה - לסיים את הסכסוך עם מורי המכינות.

הישג למאבטחים באונ' בן-גוריון

לאחר פגישה ממושכת בין נציגי הנהלת אוניברסיטת בן-גוריון לוועד המאבטחים (7.6), הוחלט על הקפאת המכרז להפרט שירותי השמירה בקמפוס, שהיה העילה להכרזת השביתה. ועד המאבטחים בירך על החלטת ההנהלה ומצפה לתחילתו של דיאלוג בין הצדדים.

המאבטחים באוניברסיטת בן גוריון, המאוגדים בכוח לעובדים, התכוונו לקיים שביתת אזהרה בת יום במחאה על סירוב הנהלת האוניברסיטה לשבת עימם למשא-ומתן, ועל כוונתה להעביר את מחלקת הביטחון לידי קבלן פרטי. אוניברסיטת בן-גוריון היא האוניברסיטה האחרונה, בה מועסקים המאבטחים ישירות בידי האוניברסיטה. כל המאבטחים הם סטודנטים. ועד המאבטחים הודיע להנהלת האוניברסיטה על היותו ארגון יציג ב-1 במאי, לאחר שלמעלה ממחצית מ-140 המאבטחים הצטרפו לוועד.

ועדת ערר אישרה הקמת העיר חריש

מאבקם של ארגונים סביבתיים ויישובים ערביים ויהודיים בוואדי ערה נגד הקמת עיר לחרדים בלבד באזור - ספג תבוסה, לאחר שוועדת ערר ארצית, הפועלת במסגרת המועצה הארצית לתכנון ובנייה, דחתה את רוב ההתנגדויות שהוגשו. עם זאת קיבלה הוועדה את עמדת המועצה האזורית מנשה, וצמצמה את מספר תושבי העיר המתוכננת ל-50 אלף תושבים. בחריש גרות כיום 300 משפחות, שרובן חילוניות. המטה לעתיד חריש והאזור מתכוון לפנות לבית המשפט בנושא חריש החרדית.

15 ביוני - שביתה כללית ביוון

איגודי העובדים ביוון נערכים לשביתה כללית ב-15 ביוני. מאות אלפי עובדי החברות הממשלתיות ביוון, בהן חברת החשמל, ועובדים במגזרי התחבורה והתקשורת, שבתו (9.6) במחאה על תוכנית ההפרטה והקיצוצים של ממשלת יוון הסוציאליסטית, שנועדה לעמוד בתנאי "חבילת החילוץ", שכפו בשנה שעברה האיחוד האירופאי וקרן המטבע. השביתה וההפגנות נערכו בזמן שהממשלה דנה בצעדי צנע נוספים עד 2015. התוכנית כוללת העלאת מסים, קיצוצים, והפרטה בהיקף 50 מיליארד יורו. החודש צפויים לשבות ביוון 3 מיליון עובדים. ב-3 ביוני השתלטו עובדים על משרד האוצר באתונה ומאות אלפי איש הפגינו בכיכר.

משלחת של נציגי מק"י וחד"ש נפגשה ב-10 ביוני ברמאללה עם **מחמוד עבאס (אבו-מאזן)**, יו"ר הרשות הפלסטינית. הפגישה עסקה בהערכת השלב הנוכחי של המערכה לכינונה של מדינה פלסטינית עצמאית, שבירתה ירושלים המזרחית, ולשלום ישראלי-פלסטיני.

הסכם הפיוס עם חמאס, ציין אבו-מאזן בדבריו בפגישה, הוא צעד חשוב, שכן למרות חילוקי הדעות, חמאס הוא חלק מהעם הפלסטיני. ההסכם מוביל להקמתה בקרוב של ממשלת טכנוקרטים, שתפעל עד לבחירות.

אבו-מאזן הדגיש, כי הרשות הפלסטינית ואש"ף מוכנים לחדש את המשא-ומתן עם ממשלת ישראל על בסיס קווי ה-4 ביוני 1967, שעליהם מתבסס גם מתווה אובאמה. ממשלת ישראל, הדגיש, היא שדוחה את חידוש המו"מ ובונה בהתנחלויות.

המהלך של הפנייה לעצרת האו"ם להכיר במדינה פלסטינית בקווי '67 נמשך, הבהיר אבו-מאזן. המהלך כולל מאמצים לשכנע מדינות נוספות לתמוך בהחלטה כזאת בעצרת האו"ם. הממשל של ארה"ב פועל מצידו, כדי לצנן את ההתלהבות מדיון בעצרת, וזה משפיע על כמה מדינות.

במשלחת מק"י וחד"ש השתתפו: ח"כ **מוחמד ברכה**, יו"ר מועצת חד"ש; **ראמז ג'ראיסי**, ראש עיריית נצרת ויו"ר ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות; **עומר נסאר**, ראש מועצת עראבה; **ג'מיל אבו-ראס**, חבר הלשכה הפוליטית של מק"י; **איימן עודה**, מזכיר חד"ש; **ד"ר עופר כסיף**, חבר הוועד המרכזי של מק"י; **ד"ר זוהיר טיבי** ועו"ד **שאחדה איבן ברי**, חברי לשכת חד"ש.

הפגנת שובתי חיפה כימיקלים

עובדי חיפה כימיקלים, השובתים כבר למעלה מ-6 שבועות, הפגינו בשבוע שעבר בהפתעה מול הרוכן של חיפה כימיקלים בתערוכה החקלאית השנתית במושב אחיטוב. העובדים ביקשו מעשרות החקלאים, שהגיעו לתערוכה, לא לרכוש את המוצרים של חיפה כימיקלים, וסיפרו, כי הדשנים של החברה נמכרים על גבם. המפגינים גרמו מבוכה רבה לנציגי החברה, שלא ידעו כיצד להתמודד עם מחאת העובדים ונטישת הלקוחות הפוטנציאליים.

השובתים דורשים, כתנאי לחזרה לעבודה, תוספת שכר לכלל העובדים, תנאים הוגנים ליוצאים לפנסיה, קליטת עובדי קבלן והבטחת ערבויות לעובדים במקרה של שינוי ארגוני בחברה. העובדים ימשיכו להיאבק בהנהלה עד לחתימת הסכם קיבוצי צודק לכלל העובדים.

הפגנה בתמיכה בשובתי המכינה

ארגון הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטת בן-גוריון בבאר-שבע יזם הפגנת תמיכה במורי המכינות השובתים זה חודש ימים. ההפגנה נקבעה ל-13 ביוני ברחבת הסנאט. דובר הארגון מסר, כי "האוניברסיטה מפטרת את המרצים במכינות מדי שנה בקיץ, לאחר 8 חודשי העסקה (ללא